

3 Nurty ideowe i kultura w pierwszej połowie XIX w.

WYMAGANIA WYNIKAJĄCE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ

XXX. Europa i świat po kongresie wiedeńskim.

Uczeń:

4) omawia najważniejsze prądy kulturowe oraz nurty ideowe w pierwszej połowie XIX wieku, uwzględniając ich przedstawicieli.

CZAS ZAJĘĆ

1 godzina lekcyjna

CELE LEKCJI

Uczeń:

ZNA

- postacie: Josepha de Maistre'a, Edmunda Burke'a, François René de Chateaubrianda, Benjamina Constanta, Alexisa de Tocqueville'a, Davida Ricardo, Johna Stuarta Mila, Claude'a Henriego Saint-Simona, Charles'a Fouriera, Roberta Owena, Louisa Auguste'a Blanqui'ego, Pierre'a Josepha Proudhona, Karola Marksa, Fryderyka Engelsa, Jacques'a-Louisa Davida, Jeana-Auguste'a-Dominique'a Ingresa, Bertela Thorvaldse-na, Antonia Canovy, Wolfganga Amadeusza Mozarta, Friedricha Schillera, Johanna Wolfganga Goethego, Wiktora Hugo, George'a Byrona, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Aleksandra Puszkina, Sándora Petőfi'ego, Hansa Christiana Andersena, Edgara Allana Poe, Jamesa Fenimore'a Coopera, Ludwiga van Beethovena, Fryderyka Chopina, Ferenc Liszta, Roberta Schumanna, Johanna Straussa, Johannes Brahmsa, Felixa Mendelssohna-Bartholdy'ego, Hectora Berlioza, Giuseppe Verdiego, Gioacchina Rossiniego, Niccola Paganiniego, Eugène'a Delacroix, Francisca Goi

ROZUMIE

- pojęcia: konserwatyzm, liberalizm, socjalizm, feminizm, komunizm, anarchizm, klasycyzm, romantyzm
- wpływ rozwoju idei społeczno-politycznych na kształtowanie sytuacji politycznej w Europie i na świecie w XIX w.

POTRAFI

- wskazać cechy konserwatyizmu, liberalizmu, socjalizmu, komunizmu i anarchizmu
- potrafi ocenić plusy i minusy idei powstałych w pierwszej połowie XIX w.
- scharakteryzować klasycyzm i romantyzm
- wskazać cechy charakterystyczne dzieła klasycystycznego i romantycznego

I. WPROWADZENIE

Podajemy temat i główny cel lekcji.

II. ROZWINIĘCIE

Wskazujemy uczniom, że XIX wiek to czas narodzin nowych nurtów ideowych.

Dzielimy klasę na pięć grup i rozdajemy im instrukcje. ►

Grupa I

Wcielcie się w rolę polityków propagujących konserwatyzm. Opracujcie program swojej partii, uwzględniając:

- twórców idei,
- propozycje reform.

Program partii zaprezentujcie w formie plakatu wyborczego (możecie go wykonać na dużym arkuszu papieru albo w aplikacji [Canva](#)) oraz spotu wyborczego (warto skorzystać w tym celu np. z aplikacji [Quik](#) albo [Canva](#)).

W swoich pracach uwzględnijcie informacje z podrozdziału *Konserwatyści i liberałowie* (s. 28–30) oraz tekstu źródłowego (**m1**, s. 29).

Grupa II

Wcielcie się w rolę polityków propagujących liberalizm. Opracujcie program swojej partii, uwzględniając:

- twórców idei,
- propozycje reform.

Program partii zaprezentujcie w formie plakatu wyborczego (możecie go wykonać na dużym arkuszu papieru albo w aplikacji [Canva](#)) oraz spotu wyborczego (warto skorzystać w tym celu np. z aplikacji [Quik](#) albo [Canva](#)).

W swoich pracach uwzględnijcie informacje z podrozdziału *Konserwatyści i liberałowie* (s. 28–30) oraz tekstu źródłowego (**m2**, s. 29).

Grupa III

Wcielcie się w rolę polityków propagujących socjalizm. Opracujcie program swojej partii, uwzględniając:

- twórców idei,
- propozycje reform.

Program partii zaprezentujcie w formie plakatu wyborczego (możecie go wykonać na dużym arkuszu papieru albo w aplikacji [Canva](#)) oraz spotu wyborczego (warto skorzystać w tym celu np. z aplikacji [Quik](#) albo [Canva](#)).

W swoich pracach uwzględnijcie informacje z podrozdziału *Socjalizm* (s. 30–31), tekstu źródłowego (**m3**, s. 30) oraz podpisów do ilustracji (**m4** i **m5**, s. 31).

Grupa IV

Wcielcie się w rolę polityków propagujących anarchizm. Opracujcie program swojej partii, uwzględniając:

- twórców idei,
- propozycje reform.

Program partii zaprezentujcie w formie plakatu wyborczego (możecie go wykonać na dużym arkuszu papieru albo w aplikacji [Canva](#)) oraz spotu wyborczego (warto skorzystać w tym celu np. z aplikacji [Quik](#) albo [Canva](#)).

W swoich pracach uwzględnijcie informacje z podrzędnika *Anarchizm* (s. 32).

Grupa V

Wcielcie się w rolę polityków propagujących komunizm. Opracujcie program swojej partii, uwzględniając:

- ▶ twórców idei,
- ▶ propozycje reform.

Program partii zaprezentujcie w formie plakatu wyborczego (możecie go wykonać na dużym arkuszu papieru albo w aplikacji [Canva](#)) oraz spotu wyborczego (warto skorzystać w tym celu np. z aplikacji [Quik](#) albo [Canva](#)).

W swoich pracach uwzględnijcie informacje z podrzędnika *Komunizm* (s. 32–33).

Po wykonaniu zadania grupy prezentują swoje plakaty oraz spoty wyborcze na forum klasy.

Następnie rozdajemy karty pracy. ▶ Uczniowie, nadal pracując w grupach, wypełniają tabelę plusów i minusów poszczególnych ideologii. Możemy również narysować tę samą tabelę na tablicy, a grupom polecić wypisanie plusów i minusów na kolorowych karteczkach i przyklejenie ich w odpowiednich rubrykach. Omawiamy pracę uczniów.

W dalszej części lekcji poruszamy zagadnienia związane z kulturą. Wskazujemy, że w pierwszej połowie XIX w. rywalizowały między sobą dwa prądy kulturowe: klasycyzm i romantyzm.

Dzielimy klasę na czteroosobowe grupy i każdej z nich przekazujemy jedną z dwóch instrukcji. ▶

Grupa I

Opracujcie mapę mentalną do hasła KLASYCYZM. Uwzględnijcie cechy charakterystyczne tego stylu oraz artystów tworzących w nim swoje dzieła. Pracę możecie wykonać na dużym arkuszu papieru albo za pomocą aplikacji [miMind](#). Wykorzystajcie informacje zawarte w pierwszych akapitach podrzędnika *Kultura pod koniec XVIII i w pierwszej połowie XIX w.* (s. 33).

Grupa II

Opracujcie mapę mentalną do hasła ROMANTYZM. Uwzględnijcie cechy charakterystyczne tego stylu oraz artystów tworzących w nim swoje dzieła. Pracę możecie wykonać na dużym arkuszu papieru albo za pomocą aplikacji [miMind](#). Wykorzystajcie informacje zawarte w podrzędniku *Kultura pod koniec XVIII i w pierwszej połowie XIX w.* (s. 33–36).

Po wykonaniu zadania omawiamy te dwa style, zwracając uwagę na różnice między nimi.

III. PODSUMOWANIE

Zadajemy uczniom pytania:

- ▶ Co doprowadziło do powstania nowych prądów ideowych?
- ▶ Jakie czynniki miały wpływ na popularyzację poszczególnych ideologii?

METODY KONTROLI

Dzielimy klasę na cztery grupy i otwieramy quiz na platformie baamboozle.com. ▶

W ustawieniach gry wybieramy 4 drużyny i 24 pytania. Następnie warto kliknąć opcję „Pass button”, co spowoduje, że gdy grupa nie odpowie na pytanie, szansę będą miały kolejne drużyny. W opcji „Quiz” widoczne są tylko pytania i polecenia, w opcji „Classic” zaś oprócz pytań i poleceń pojawiają się karty niespodzianki, które np. gwarantują dodatkowe punkty czy utratę punktów.

PRACA DOMOWA

Zapoznaj się z treścią tekstów źródłowych zamieszczonych w podręczniku (**m1** i **m2**, s. 29), a następnie wykonaj polecenie 3.